

Štev. 12. Leto 3.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravlništvo:

Ljubljana, Karla Marksa trg 2 (prej Turjaški
trg), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.**Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpin in organizirajte se vsi v USŽJ**

Po potu socialne reakcije.

Nova Uredba o odpiranju in zapiranju trgovin in delavnic je zopet korak k negaciji delavske zakonodaje? Zakon o zaščiti delavcev je določil 8-urni delavnik, ki je bil, četudi se ni točno izvajal, vsaj na papirju, po zakonu priznan. A nova Uredba pa se to odpravlja in določa delovni čas za pomožno osebje na 9 in 10 ur. Poleg tega je pa dovoljeno, da se podaljša ta 9- in 10-urnik še tudi na 11 in 12 ur, a posebne razmere med vrstami te Uredbe dovoljujejo še daljši delovni čas kot 12 ur.

Za železniško pomožno osebje, govori Uredba, je določen 8-urnik dnevno ali 48 ur tedensko. K temu še ima 8-urnik pomožno osebje drugih strok, ki se računa k napornim, kakor delavci v rečnih in morskih pristaniščih, v tunelih, v grafičnih obratih, v pralnica perila in zavodih za kemijsko čiščenje in barvanje obleke in perila, v usnjarnah, v livarnah in urarskih, juvelirskih, zlatarsko-kovarskih, ključavničarskih, kotlarskih obratih, v obratih za brušenje rezil, v kamnosekih, v pekarnah, pri natakarskih opravilih, v obratovalnicah, kjer delajo s svincem in živim srebrom in še v par drugih. Tukaj velja še vedno 8-urnik, a kako se bo izvajal, se je pokazalo že pred uveljavljanjem Uredbe, ko je veljal še neokrnjeni Zakon o zaščiti delavcev. Odvisno pa je največ od zavednosti in energije delavstva samega, to je, od moči strokovnih organizacij.

V trgovskih in obrtnih obratovalnicah pa velja 9-urnik, ali 54 ur tedensko.

V prodajalnah življenskih potrebščin, kolonijalnega, delikatesnega in specerijskega blaga in v kramarskih obratovalnicah velja 10-urnik ali 60 ur na teden. Sem spadajo še podjetja za prevažanje blaga z vozovi vseh vrst in s čolni in podjetja, ki se bavijo s pletarstvom.

V delovni čas se ne šteje odmor med delom.

Da pa se te določbe lahko po paragrafsko obrnejo tako, kakor je ugodno za delodajalca, določa čl. 33 in 34, da se vkljub predpisom sme podaljšati delovni čas pomožnega osebja za 1 ali 2 uri na dan, če to kaže potreba.

V pekarnah pa je prepovedano ves dan ob nedeljah in praznikih izdelovati kruh in pecivo. Pa tudi tu so izjeme, ki to dovoljujejo. Sicer je podaljšanje določbe delovnega časa smatrati za preokrasno in jih kot take plačevati, ali odvisno je zopet od zavednosti delavstva t. j. moči organizacije, da se to uveljavlja.

Ponočno delo je prepovedano za ženske brez razlike starosti in mladoletnim delavcem pod 18. leti starosti, vendar so gotove izjeme, ko to zopet dopuščajo.

Res je sicer, da se dogodi, da se mora prekoračiti fiksirane določbe. Res pa je tudi, da Uredba nikjer tega izrecno ne določa, da se morajo ti izjemni slučajji potem plačati s 100%, nego samo pravi, da se to potem pla-

čuje kot čezurno delo. A če se ne? Kaj potem? Če delavec neče upoštevati zahteve delodajalca, da prekorači določeni delovni čas — ga delodajalec vrže na cesto. Če pa delodajalec ne plača nadurno delo, se mu nič ne zgodi. Ker Uredba sicer o kaznih v tem slučaju opozarja na odredbe zakona o zaščiti delavcev in njegovih dopolnitvah, vendar se te odredbe izvršujejo le zopet po zavednosti delavstva, to je po moči organizacije.

Iz tega kratkega mimobežečega pregleda se stavlja pred nas slehernega delavca, pojav, ki nam glasno kliče:

Proletarji, organizirajte se, vsi do zadnjega v razredno borbene organizacije. Bodite solidarni, vsi za enega, eden za vse. Ta Uredba nam kaže, da bo veljalo vedno in povsod le toliko in to, kar bomo organizirani z odločnostjo zahtevali.

Posebno mi železničarji se moramo tega še posebno zavedati: 8-urnik se nam določa. Ne izvaja se pa, kakor se ni izvajal do sedaj. Ali vendar, organizirani bomo prisilili, da se mora izvajati. Ni pa to dovolj. Mi moramo solidarno z drugimi delavci zahtevati, da velja 8-urnik povsod, ker če tega ne bomo delali, bo jutri tudi nam vzet 8-urnik, kakor je bil danes vsem drugim. Socialna reakcija ne udari naenkrat. Tega se kapitalisti še boje, naenkrat udariti, ker vedo, da bi se zgodilo nekaj, kar bi jo zlomilo. Zato delajo korak za korakom. Včeraj so vzeli to, danes ono, jutri pa ostalo.

Da je Zakon o zaščiti delavcev bil slabo ali nič izvajan, je bila dosti krivda delavstva, ker ni z organizirano močjo prisililo kapitaliste k izvajanju. Sedaj so kapitalisti, videč našo neorganiziranost, ta zakon okrnili. Ni jim še škodoval, a balj so se ga, pričakujoč, da proletarijat vstane. Zato ga treba prej okrniti in polagoma položiti v arhiv.

Naj ne bo ta molčeč, indirektni opomin, okrnitev Zakona o zaščiti delavcev in nova Uredba o 10-urniku, zaman. **Organizirajmo se.** Organizirajmo se v razredno-borbene strokovne organizacije, v »Ujedinjenem Savezu Železničarjev Jugoslavije«, ker težki časi nastajajo. Mi sami smo naša moč, zato se strnimo, da bomo močni, da zaščitimo svoje pravice, da zaščitimo svoje otročice, žene in sebe pred nastopajočo socialno reakcijo. Ne glejmo na to novo Uredbo kakor na osamljen slučaj, ki tangira samo interese delavcev gotovih kategorij. (Nas železničarjev pa še ne, ker nam še določa 8-urnik). Nego stvarno pomeni ta Uredba široko cesto, po kateri bo udarjala soc. reakcija na desno in levo po delavstvu in lomila proletarsko fronto. Uredba ne pomeni samo nevarnosti za gotove kategorije, nego za ves delavski razred. **Zato se mora v borbi proti temu angažirati ves proletarijat in v prvi vrsti železničarji, da se odbije napad.**

Zato še enkrat: Vsi v organizacijo!

Zopet nov udarec železničarjem.

Leta 1926 je general Milosavljevič izdal med drugim odlok, da mora imeti vsak železničar, ako se hoče odstraniti iz mesta svojega službovanja, posebno objavo svojega načelnika. Energično smo takrat protestirali ter najprvo dosegli, da so se izdale mesečne objave, nato pa so se objave sploh ukinile, dokler ni ena brihtna, gotovo z »napornim delom preobložena glavica« zopet našla in

iz arhivov izkopala to staro okrožnico. Res, na direkciji se dela dnevno približno po 6 ur, nedelje, prazniki, državni prazniki so prosti in je pač treba najti neke zaposlitve. Administrativno osebje v kurilnicah itd. je delalo 7 ur dnevno in tem je treba najti dela še za 8. uro — bodo pač pisali objave. Glavni namen vsega pa je, izvesti **militarizacijo** še bolj točno, kot doslej, ker železničarji žal še

niso kašernirani. Kaj za to, če ta odlok krši ustavo in še veljavne zakone. Odlok se glasi:

Zapuščanje stalnega bivališča v službe prostem času.

Vsem službenim edinicam direkcije, kontroli dohodkov GD ekspozitura Maribor in delavnici Maribor.

Ker službene edince ne upoštevajo določb okrožnice štev. 5-VI-27 z dne 10. jan. 1927, ki so še v polni veljavi, ponavljamo odlok g. Ministra Saobračaja M. S. br. 38174/26, ki se glasi:

»Primečeno je, da mnogi službenici napuščajo mesto stalnog prebivanja nemajući za to redovnim putem odobreno odsustvo. Časovi odmora dati službeniku nisu za to, da se oni upotrebe na putu i boravljenju van mesta stanovanja, već da se upotrebe na odmor, pored toga što u tim časovima svaki službenik služi i kao rezerva za sve nepredviđene slučajeve.

S toga zabranjujem svako kretanje službenika u ma kom vremenu bez propisnog odobrenja starešine, koji ima to pravo. Svaki postupak protiv ove naredbe kazniću.

Ministar Saobračaja:

Djeneral S. Milosavljević s. r.

Deklaracija Oblasne Konferencije Ujedinjenih Sindikata, održane 28. maja o. g. u Sarajevu.

I.

Oborene nadnice, produženo radno vrijeme i pogoršani ostali uslovi rada upućuju sindikalne organizacije da prvu priliku privrednog poleta iskoriste za popravljanje tih uslova. Ispitavanje tih prilika u svakoj pojedinoj industriji i profesiji i udešavanje tarifne politike prema tome, treba da bude glavni zadatak svake sindikalne organizacije. Cilj za kojim treba ići jeste da nijedna industrija, nijedna profesija, nijedna radionica, fabrika ili preduzeće ne bude bez tarifnog ugovora. Sindikalne organizacije, i pored sviju teškoća, treba da se čuvaju da se ne optereće drugim zadatcima koji nisu strogo njihovi i da ne zaborave svoje glavne poslove.

II.

Međutim, nepovoljne privredne prilike otežavaju aktivnu i uspješnu politiku gotovo u svim industrijama i u svim profesijama. Od zaključenja velikog investicionog zajma na strani očekuje se oživljavanje privrednog života. Ali ako se on korisno i planski ne upotrebi, nego, po dosadanjem običaju, razbaca na razne strane, onda će od njega biti više štete, nego koristi. Zato konferencija, kao predstavica važnog privrednog radničkog reda, traži da se zajam isključivo upotrebi u korisne investicije, pri čemu naročitu pažnju treba posvetiti željezničkom saobraćaju, da bi se mogle proširiti postojeće i otvoriti nove industrije, i tako mnogobrojne mase besposlenog i pauperizovanog svijeta, koje su pretrpale pijacu rada, naći uposlenja i zarade.

III.

Konferencija upozorava sindikalne organizacije i druge na opasnost od mjestimice pojavljenog mišljenja da ustanova zvaničnih radničkih povjerenika može zamijeniti sindikalnu organizaciju. Da bi se izbjegao svaki nesporazum i otklonila svaka šteta, potrebno je izvršiti strogu raspodjelu djelokruga njihovog rada, koja se uglavnom može tako postići ako se radioničkim povjerenicima ostavi intervencionistički posao za obična radionička pitanja i sporove, dok sindikat treba da borbenu stranu za opšta, naročito tarifna pitanja zadrži za sebe. Pored toga, sindikalne organizacije, koje su predstavice organi-

šefi službenih edinic moraju izdati, kad dar dovoljno svojem uslužbencu odmor po čl. 93 ali odsotnost po čl. 94 zakona o drž. prom. osoblju ali pa odstranitev iz kraja stalnega bivališča v službe prostem času, o tem pismeno dovoljenje.

Brez predočitve takega pismenega dovoljenja, ki se mora glasiti na određen čas in biti žigosano od dotične službene jedinice in podpisano od nje šefa, potniške blagajne ne smejo izdati nastavljenemu aktivnemu osoblju rezijskih kart, četudi pokaže pravilno legitimacijo.

V tem smislu je striktno postopati in se imajo kontrolni organi o tem prepričati.

Za direktorja: Inž. M. Klodič s. r.

Proti temu ponovnemu napadu na železničarje morajo vsi železničarji kot en mož vstati in se postaviti v bran. Ujed. savez je poslal odločen protest na ministra saobračaja. Naši protesti pa bodo zalegli in bili upoštevani, ko se bodo vsi železničarji zbrali okoli svoje razredne organizacije.

— — —

zovanog, i zato svijesnijeg dijela radnika, treba da vode računa o tome šta radionički povjerenici, koji su predstavnici sviju radnika odnosno preduzeća, u ime tih radnika rade. Najbolje je ako između radioničkih povjerenika i sindikalne organizacije postoji potpuna saglasnost.

IV.

Iskustvo je pokazalo da u mnogim mjestima, čak i u većim ako u njima nema nikakve industrije, zbog nerazvijenosti privrednih prilika, nije moguće stvoriti prave sindikalne organizacije. Da tamošnji radnici ne bi ostali bez ikakve radničke zajednice i bez ikakvog međusobnog dodira, potrebno je da osnuju kulturno-prosvjetna društva, koja će im, ako ništa drugo, moći riješavati bar lokalne društvene zadatke: izdržavanje domova, čitaonica, i tome slično. Priključena Savezu Kulturnih i Sportskih Društava, ova društva bi činila dio opšteg radničkog pokreta i pomogla bi da se postepeno stvore više borbene grane njegove.

Pri ovakvim prilikama u mnogim mjestima, u kojima se radi o stvaranju prvih začetaka pokreta, podizanje radničkih domova, bez kojih se društveni život ne može da razvije, i stvaranje kulturnih i umjetničkih ustanova pokazuje se kao važna potreba. Zato rješavanju tog zadatka što svestranije pristupiti, da za kratko vrijeme ne bi bilo nijednog značajnijeg mjesta bez radničkog doma i bez kulturnih i umjetničkih ustanova (čitaonica, biblioteka, tamburaških i pjevačkih, muzičkih i diletantskih društava ili sekcija itd.).

V.

Prilike u nekim okružnim uredima za osiguranje radnika i u željezničarskom osiguranju vrlo su rđave i štetne i po radnike i po osiguranje. I u slučaju željezničara i u slučaju okružnih ureda glavnu krivicu nosi vlada. U željezničarskom osiguranju ona je osigurala nadmoć birokratije, dok je u nekim okružnim uredima, partijskim naimenovanjem odbora mimo predloga Radničke Komore, stvorila potpuno neodgovorno stanje. Konferencija protestuje protiv uvlačenja partizanstva i korupcije u radničko osiguranje, i kategorički traži da se za sve njegove organe što prije raspišu izbori.

Volitve delavskih zaupnikov.

V drugi polovici junija se vrše volitve v sledečih edinicah:

Dne 16. junija 1928 se vrše volitve v območju progovne sekcije Zi-

dani most.

Tu so naše glasovnice bele. Vsak naš sodrug da torej v glasovalno kurno le belo glasovnico.

Dne 21. junija 1928 so volitve v progovni sekciji Ptuj.

Dne 21. junija 1928 so volitve v progovni sekciji Jesenice.

Dne 23. junija 1928 so volitve v progovni sekciji Celje. (V tej sekciji so naše glasovnice rdeče.)

Dne 27. junija 1928 so volitve v progovni sekciji Novo mesto.

Dne 2. julija 1928 so volitve pri signalni sekciji.

V kolikor še nismo poslali materijala, ga odpošljemo te dni.

Sodruzi progovni delavci — pokazite pri teh volitvah, da hočete narediti konec vednim preganjanjem in redukcijam. Izvolite si za zaupnike može, ki Vas bodo res pravilno zastopali in se borili za delavske interese. Volite povsod le zaupnike na listi Saveza železničarjev Jugoslavije!

Dosedanji rezultati volitev so:

Službena edinica	USZJ	Zveza	Pr. zv.	Prof.
Delavnica Maribor	13	2	1	—
Delav. Sarajevo	16	—	—	—
Kuril. Ljubljana I.	6	—	—	—
Kuril. Ljubljana II.	4	1	—	1
Kuril. Sisak	5	—	—	—
Kurilnica Bjelovar	4	—	—	—
Prog. sek. Maribor K. p.	5	—	—	—
» » » gl. k.	5	1 skupno	—	—
» » » Ljubljana gl. p.	3	3	—	—
Delavnica Ptuj	4	—	—	—
Sekcija Bjelovar	3	—	—	—
Kurilnica Indija	6	—	—	—
Sekcija Sarajevo	7	—	—	—
Skupno	82	9	1	1

Ako seštejemo dosedanje rezultate v ljubljanski direkciji, smo dobili mi skupno 41 zaupnikov, Zvezarji 7, prometna zveza in društvo profesionistov pa po enega.

Pri progovni sekciji Maribor gl. pr. je dobil naš savez 193 glasov, združeni zvezarji in klerikalci pa le 53, v kurilnici Ljubljana II. savez 108 glasov, zveza 15 in profesionisti 68, kurilnica Jesenice savez 48, zveza 14 in profesionisti 7, kurilnica Novo mesto savez 29, zveza 00, profesionisti 2 glasova. Pri progov. sekciji Ljubljana gl. proga (domena zvezarjev) je dobil naš savez 202 glasov, zvezarji pa 188 (kljub temu da so poplakatirali s krvavordečimi letaki vso postajo). V kurilnici Maribor (kjer rezultat iz ekspozitur še ni znan) je dobil naš savez 285 glasov, združeni zvezarji in klerikalci pa le 43 glasov.

V pretežni večini so doslej izvoljeni zaupniki iz liste »Ujed. saveza žel. Jugoslavije«.

Železničar mora imeti jeklene živce. Stalno uživanje prave kave pa jih uničuje. Skrbna žena kuha zato za zajutrek Žiko ki živce naravnost pomladi. Ime »Žika« zadostuje. Napišite to ime v nakupovalno knjižico in dobite pravo Žiko v rdečih zavitkih.

Ako se takega neorganiziranega vabi, naj se organizira, se poskuša izmazati z raznimi izgovori, največkrat s takimi, da bi zaslužil, da bi se ga prav po domače oklofutalo. (Naj se mi ne zameri tega izraza.) Zakaj, izgovor je: Saj se samo prepirate med seboj. Ko se več ne boste prepirali, bom pristopil. Če se mu pove, da je ta prepir na političnem polju, v strokovnem je pa skupno delo, odgovarja: Brez politične stranke pa ni nič. Drugi zopet in teh je največ, pa se opravičuje: Premalo zaslužim, članarine ne morem plačevati. Drugače bi se koj. Ko se mi samo nekoliko zboljša, takoj pristopim. Potem pa bolj skrivnostno: Saj me poznate! Simpatiziram z vami in sem vaš, samo plačevati ne morem Ali pa: Piko imajo na mene. V črno knjigo sem zapisan. Zato se držim nevtraln, indiferentno. Samo na videz, drugače sem pa vaš.

In ti izgovori so rezultat tolikega števila neorganiziranih.

Kaj tem gospodom »indiferentom« in »sodrugom« simpatizerom mar organiziran delavec, organizacija? Bi ti organiziran in to še v razredno-borbeni organizaciji, pomeni stati pred svojim delodajalcem kot človek, to pa po njegovem naziranju ni varno. Delodajalec ljubi hlapce in pokorne slugе, človeka nima rad. Zato je bolje biti indiferenten. Zakaj, taki so dandanes časi, da je bolje biti »ljubljen« od gospoda, kakor pa biti človek.

Se več. Zgodí se, da marsikdo v varni okolici sodruge, ki nekoliko bolj energično prime neorganiziranega, naj vstopi vendar v organizacijo, stisne pest, se udari na prsi in reče: »Kaj boš... Jaz sem komunist. Jaz sem socialist. Vem, kaj je razredni boj in ti me ne boš učil.«

»Tembolje, Zato boš član.«

»Ne morem. Čas je tak. Kruh je sicer tanek, a imam ga še. Ne maram ga zgubiti — imam družino.«

Nato dvigne pest in navdušeno reče:

»Prišel bo čas. Pokažemo kapitalistom!«

Vse to sem doživel, zato pišem. »Indiferenti« in »simpatizerji« so se namreč navadili v »gotovih« momentih biti »junaški«, da tako opravičijo svojo neorganiziranost in svoje zastojkarstvo nad pridobitvami organiziranega proletarijata. In pri tem je tudi to zelo zanimivo, da rabim to nepravilno besedo za te slučaje, da si ti neorganizirani »indiferenti« in »simpatizerji« dovoljujejo glasno kritizirati, zakaj organizacija bolje ne dela in spraševati, kaj bo naredila organizacija in zakaj še ni nekaj naredila.

Čas je, da nastopimo mi organizirani in organizacije energično proti tem pojavom. Mi moramo začeti pobijati veliko neresnico, ki gnezdi v teh pojava. Tisoče organiziranih delavcev ima pogum in moč nastopati za pravice delavstva, stopati v stavko, prinašati žrtve s svojimi družinami vred. Tisoči riskirajo cele tedne in mesece, da bodo brez posla in vse to zato, ker postavijo človeka, ker hočejo pravico in svobodo, ker hočejo zboljšanje ne samo svojega lastnega položaja nego položaja delavstva. In tu naj pustimo gospode »indiferente« in sodruge »simpatizerje«, da bodo čakali in uživali, kar jim priborimo? Energичno treba nastopiti zoper vse to in tako breznačajno in brezčastno parazitstvo zatreti.

Zakaj najboljši pomočnik in privrženec kapitalista je tak neorganizirani »indiferentnež« in »simpatizer«. Ker na njega se sklicuje podjetnik, delodajalec, policija, vsi, ki stoje na strani kapitalizma, govoreče:

»Poglejte jih. Ti drugi so zadovoljni. Nimajo pritožb. Vi pa, razgrajati (to velja organiziranim, ki nastopajo z zahtevami zboljšanja), niste nikdar zadovoljni. Vedno nekaj hočete.«

In udarijo. Vržejo na cesto organizirane. Znižajo plače. Zaprejo tega in onega. In vse to zato, ker gospodje »indiferenti« in sodruge »simpatizerji« ne stoje za svojimi pravicami, nego za močjo svojega delodajalca.

Zato se treba vreči med neorganizirane, iztrgati iz njih »navado« »indiferentneža«, »simpatizerja« in vsak mora biti organiziran v razredno-borbeni strokovni organizaciji. Z njimi treba neprestano govoriti, jih neprestano porivati v organizacijo, ne glede, če jim je to ljubo. Pri današnjem izkoriščanju proletarijata in pri tej reakciji mora misel samopomoči z močjo strokovne organizacije zavzeti misel vsega delavstva. Bojne vrste se morajo ojačati, povečati in strniti.

Naša agitacijska in organizacijska akcija mora postati nepretrgana, mora postati silen organizacijski instrument, ki bo ustvarjal močne organizacije. Funkcionarji, zaupniki, krajevni in drugi naj se lotijo podrobnega posla prepričevanja in poučevanja o potrebi razredne organizacije, o nujni potrebi biti organiziran, o proletarski časti, boj, ki se nam je vsilil izvojevati do zmage.

Izbrišimo indiferentnost iz proletarskih vrst. Simpatizerji naj bodo aktivni borci v razrednih strokovnih organizacijah.

Godišnja Skupština Saveza B.-H. Železničara.

Osnivanje Oblasnog Odbora U. S. Ž. J.

26 maja o. g. održana je dobro posećena Glavna Godišnja Skupština Saveza Železničara za Bosnu i Hercegovinu u velikoj sali sarajevskog Radničkog Doma. Na toj skupštini bili su prisutni i delegati Ujedinjenog Saveza Železničara Jugoslavije iz Ljubljane, Zagreba i Siska.

Skupštinu je otvorio predsednik Saveza drug Đ. Đurić, koji je u svom uvodnom govoru naglasio da je zadatak ove skupštine u toliko veći i važniji, što se na njoj ima doneti odluka o potpunom ujedinjenju S. Ž. za B. i H. sa U. S. Ž. J.

U ime Ujedinjenog Saveza Železničara Jugoslavije skupštinu je pozdravio drug Jernejčić iz Ljubljane, a zatim je socijalistički narodni poslanik, drug J. Petijan govorio o svojem radu u Narodnoj Skupštini za zaštitu železničara.

Iscrpan izveštaj o radu Saveza podnel je drug T. Zima. On je u svom preglednom i obrazloženom izveštaju izneo sve poteškoće, sa kojima se je Savez borio u svom dosadašnjem radu. Uprkos svega Saveza je kroz celo vreme svoga dosadašnjeg rada zabeležio samo uspehe, i on je danas na najboljem putu da okupi i organizuje sve železničare te organizovanom borbom zaštititi njihove interese. Uspešno delovanje Saveza u Sarajevu imalo je odjeka i na provinciju, gde se svakim danom sve više oseća interes železničara za organizaciju, za Savez Železničara Bosne i Hercegovine, jedinog i pravog zaštitnika in-

teresa železničara i u prošlosti i u sadašnjosti.

Zatim je po ostalim tačkama dnevnoga reda, među ostalim, skupština jednoglasno prihvatila predlog za reorganizaciju Saveza, usvojivši Pravila Ujedinjenog Saveza Železničara Jugoslavije. Prema tome je po tim Pravilima izabran Oblasni Odbor USZJ za B. i H., u koji su ušli drugovi: predsednik Đ. Đurić, podpredsednik A. Veronese, tajnik I. Ledić, blagajnik S. Ninković; članovi odbora: Asim Sunj, F. Pešek, D. Ilić, Muhamed Serdarević i Ismet Selimović. U odbor sarajevske Podružnice USZJ izabrani su drugovi: predsednik I. Turić, podpredsednik M. Tupajić, tajnici: M. Bozun i V. Predanić, blagajnici: F. Grčić i M. Čorđušić; članovi odbora: L. Benko, P. Tvrtković, Hamdija Mrzić, Avdo Hodović i Ibro Vule. Nadzorni Odbor: M. Kesić, N. Trogranić, J. Franjković, J. Papo i I. Hordi.

U raspravi o budućem radu naročito je istaknuto da treba već od sada početi sa pripremama za predstojeće izbore za Bolesnički Fond, koji će biti u proleće iduće godine. Isto tako treba nastaviti sa akcijom da se traži provođenje izbora za radničke poverenike gde ti izbori do danas još nisu izvršeni. Pored toga, sveta dužnost svakog člana treba da bude neprekidna i intenzivna agitacija za organizovanje još neorganizovanih železničara.

Skupštinu, koja je vrlo dobro uspeła, zaključio je sa nekoliko jezgrovitih reči drug Đurić.

Gospod „indiferenten“ in sodrug „simpatizer“

(»Delavec« 10. junija 1928.)

Gospodarska in politična reakcija tišči danes k tlom proletarijat na vsej črti. Bolj kakor kedaj poprej, je danes zato potrebna strokovna organizacija in to strokovna organizacija marksistična, stoječa strogo na razredno-borbenem stališču. Proti izboru neorganiziranemu nastopu kapitalizma treba izborni organiziran proletarijat, da si očuva svoje človeške in življenske koristi. Strokovne organizacije, na razredno-borbeni podlagi stoječe, se bore proti reakciji in proti izkoriščanju, se bore za svobodo in pravico, bore se za vse in pridobitve razrednih strokovnih organizacij veljajo za vse proletarce brez razločka narodnosti, vere in političnega prepričanja — bore se za vse, ne izključujejo nikogar.

Ze od časov sem, ko so nastale strokovne organizacije in ako so kar koli pridobile za delavstvo, uživali so to tudi vsi tisti delavci, ki niso bili organizirani in uživali so to tudi sedaj.

Gospodje »indiferentni«, kakor se imenujejo in sodruge »simpatizerji«, kakor radi povdarjajo, uživajo vse pridobitve strokovnih organizacij, to je strokovno organiziranega delavstva — brezplačno.

To danes, ko reakcija vihti svoj bič z vso silo, pribijamo, ker ne moremo več molčati.

Danes so strokovne organizacije slabe, izven Slovenije še razkosane in ne ena ne druga ne štejejo mnogo članov in ne ena ne druga ne morejo izvojevati borb, ki se vsiljujejo vsak dan. A v Sloveniji, kjer smo enotni v strokovnih organizacijah, nas tudi ni tako mnogo, da bi lahko vsak boj izvojevali. In če strokovna organizacija sprejme prisiljena kak boj, je cela vrsta neorganiziranih, ki drugače vedno vzdihujejo o krivicah, o slabih plačah in o vseh težkočah, a da bi se priključili gibanju, stoje ob strani in gledajo, če se jim bo kaj priborilo — zastoj.

Vijesti Oblasnog Sekretarijata Zagreb.

Zagreb.

Službeno odijelo.

Na našu prestavku objavljen u prošlom broju »Ujed. želj.«, upućenu Direkciji u Zagrebu ispred sekcije vlakopravnog osoblja, dobili smo od iste pod br. 26.340-B-1928, od 1. juna o. g. slijedeći odgovor:

»Na Vašu molbu od 9. maja 1928, saopćujemo, da smo u smislu naredjenja Gen. Direkcije i u smislu Pravilnika o službenom odijelu likvidirali prvu i redovitu pomoć za nabavu službenog odijela za budž. god. 1927.-28.

Glede Vašeg predloga, sadržanog u točki 1-3 saopćujemo, da nismo nadležni, budući da ta stvar spada u kompetenciju Generalne Direkcije.

Kako smo Vam već ranije saopćili, zaostalo i za god. 1926. doznačeno zimsko odijelo nismo mogli razdijeliti, jer ga nismo dobili od Generalne Direkcije.

Generalni Direkciji skrenuli smo pažnju na ovu činjenicu, a kada primimo ovaj zaostatak, razdijelit ćemo ga smjesta službenicima.

Direktor Inž. Trebinjac.

Iz ovog odgovora dosta jasno proizlazi, kako je Direkcija voljna, da se za službena odijela brine. Sve ona prebacuje na Generalnu Direkciju, a

Generalna Direkcija, izgleda, spava tvrdim snom... Moramo imati jaku organizaciju, pa da je uspijemo probuditi.

Sa zagorske pruge.

»Ne pada snijeg da pomori svjet, već da svaka zvijerka pokaže svoj trag«, veli narodna poslovice. I naši narodni železničari ne ulaze u izbore radničkih povjerenika, da bi pomoću njihovom mogli da koriste železničarima, već jedino zato, da pomoću povjerenika železničare još više oštete. Povjerenici koje oni biraju, nisu radnički ni železničarski, već proturadnički i šefovski. Evo tome opet jednog dokaza: Dok su ranije obratili se šefovima da im oni izvrše izbor povjerenika, dotle sada kod radnika otvoreno izilaze time, da radnički povjerenik mora biti »povjerljiva i poštena osoba, koja uz to hoće imati pred očima i interese države i državne željeznice«. Smisao je jasan: onaj radnik, koji bi imao za cilj da brani samo interese radnika i službenika, ne može biti radnički povjerenik. Onaj radnik, koji bi tražio striktno provođenja 8-satnog radnog dana, naplatu prekovremenog rada, redovne godišnje dopuste, veću platu, bolji postupak sa radnicima itd., ne može biti radnički povjerenik, jer tražiti to znači povećavati izdatke na radnike, a povećavanje izdataka nije u interesu željeznice ni države, iz čijeg budžeta se željezničarske plate podmiruju, pa bi takav

povjerenik, po toj paroli žutih, ako već nebi bio odmah otpušten sa željeznice, ali zato sigurno zbačen sa povjereničkog stolca. Iz ovoga jasno slijedi, da žuti smisao radničkih povjerenika uopće ne shvataju i da povjerenike kao i cijelu svoju organizaciju podredju samo potrebama poslodavca.

Inače žuti provode izbore radničkih povjerenika potpuno protupropisno. Niti su birali izborni odbor, niti su raspisali izbore, niti su odredili glasačka mesta, niti dali kakav rok za reklamaciju biračkih spiskova ili podnošenje kandidatskih lista. Sve su oni to uradili bez znanja ostalih radnika, koji su za izbore saznali tek pred par dana, prije nego ih se provodilo. Vjerujemo, da su oni tu malverzaciju učinili svjesno, jer im je tako osigurana »pobjeda«, koja bi u otvorenoj borbi morala potpuno izostati. Teško bi se našao i jedan pošteniji radnik, koji bi htio na njihovu listu i da vrši onakve povjereničke funkcije, kakve oni naturuju. U otvorenoj borbi i kod pravih i slobodnih izbora žuti ne samo da ne bi imali kandidata za povjerenike, već za njih nitko ni glasao nebi. Tada bi se vidjela sva njihova mizerija, a toga se oni boje i zato čine protuzakonitosti.

U želji da radnici zagorskih pruga dodju do svojih povjerenika i zaštitnika, mi nismo protiv izbora činih formalnih prigovora. Izabrane pak povjerenike pozivamo, da se u radu oko obrane radnika ni malo ne rukovode uputama žute gospode, već uputama svoje svijesti i radničkog poštenja: **brani radnika svagdje, gdje ga snalazi nevolja i bijeda.**

Sa drugarskim pozdravom

M. Z-B.

Gračac.

U prilogu šaljem Vam 49 »Izjava«, kojima potpisnici istupaju iz nacionalno-žute organizacije, a koji će u većini pristupiti u naše redove. Svima istupilima dojadilo je to prisilno plaćanje poreza za narodnu protuželjezničarsku organizaciju, pa se istupanjem iz nje osjećaju slobodni jedne teške more, koja ih je grubo pritiskivala. Sa istupom iz žute organizacije svima je odlanilo i svi žele: da nam se nikad više ne povratu.

Organizovanje željezničara u redove Ujedinjenog Saveza Željezničara zadovoljavajuće napreduje. Da nema tolikih nam protivnika, teško bi bio koji radnik i službenik, a da nebi bio u našim redovima. Uz pretpostavljene, koji već po prirodi svojeg položaja ne trpe nikakve kritike ili prigovore, zaista najveći su nam dušmani ti žuto-nacionalni željezničari. Kako se u njihovim redovima u glavnom nalaze činovnici i pretpostavljeni, to se i napadi na nas najčešće vrše istovremeno sa strane pretpostavljenih i žutih. Prvi nas progone time što nam daju težu službu, što nas globe i zapostavljaju, a drugi time što nas kleveću i denunciraju kao komuniste, crvene i slično, e nebi li nas time zastrašili i od rada na organizaciji odvratili. Ako to zaplašivanje ne pomogne, ozbiljno je strahovati, da će ti ljudi pribjegnuti i niskim denuncijacijama. Jer u borbi protiv nas njima ništa nije sveto.

Mnogo jada zadaje našim drugovima to, što ti žuti nikako nisu voljni odustati od zločinačkog ustezanja novca na ime članarine za njihovo udruženje. Već pred nekoliko mjeseci istupili još uvijek trpe od tog nasilnog ustezanja, pa se neki drugovi već boje, da nisu žuti uopće stekli neki monopol na siromašne željezničarske plate, od kojih će uzimati dok im bude volja. Ako se sa tim zločinom, nasilnim ustezanjem članarine neće skoro prestati, nama neće preostati ino već, da se u zaštitu naših krvavo zaradjenih para obratimo na sam sud. Vjerujemo, da sud ipak još nije njihov.

Pozdravlja Vas M.

Sastanci i zborovi.

Jasenovac.

20. maja održavali smo vrlo dobro posjećen sastanak željezničara, kojim je kao govornik prisustvovao drug Brlić iz Zagreba. Sastanak se u

glavnom bavio pitanjem predstojećih izbora radničkih povjerenika, pa su donešeni zaključci kako da se u izborima istupi.

Kako kod nas nema druge organizacije osim Ujedinjenog Saveza a pogotovo jer za dobro željezničara osim nas nitko ne radi ništa, to je uspjeh u tim izborima za nas osiguran.

Na sastanku je još jednom bilo pretresano stanje, koje se stvara nepravdnim upostavljanjem radnika. Usljed manjkajućeg kredita zaposluje se samo mali dio radnika i to na izmjene ali tako, da se ne vodi računa o potrebama pojedinih radnika, pa se one, koji nemaju ništa i žive lih od zarade, a imaju prehranjivati i brojne obitelji, pušta bez zarade više nego druge radnike, koji nisu toliko bijedni. Sastanak je zaključio izvršiti još jednu intervenciju, pa da se to nepravdno stanje popravi.

Indija.

U sredu, 22. maja održali smo vanredno posjećen željezničarski zbor. O položaju željezničara, redukciji plata i uzrocima željezničarske bede opširno su govorili drugovi Kostijal i Vig. Bili su pažljivo saslušani. Na zboru je još uzeto u razmatranje općenito stanje željezničara, a naročito prilike pod kojima živi i rade željezničari ovdje. Na jednom ranijem zboru bila je prihvaćena rezolucija sa 4 zahtjeva: 1. da se ne vrši redukcija radnika usled pomankanja kredita, već da se snizi radno vrijeme ili smanji broj radnih dana; 2. da se radnicima izplaćaju sve nadnice koje su zaradili; 3. da se reducirani radnici zbog neimanja kredita opet prime na posao i 4. da se i kod svršetka rada kao i kod početka dade znak 5 časa prije sviranja, kako bi radnici na vreme pospremili alat. Od ova 4 zahtjeva uspjeli smo samo u posljednjem potpuno, što je zbor sa zadovoljstvom uzeo na znanje, nu odlučno je rešio, da se i za ispunjenje ostalih zahtjeva moramo i nadalje zalagati.

U organizacionom radu konstatovali smo lijep napredak. Da bi isti još bolje pospješili, izabrali smo novi podružnički odbor, u koji su jednoglasno birani: Imre Vig kao predsjednik, Milivoj Veselinović kao potpredsjednik, Josip Loretski, tajnik, Vladimir Kostijal, zamjenik, Ivan Šuller, blagajnik, Gligoričević Božo i Krumes Kristijan kao odbornici, a kao nadzorni odbor Petar Šmidt, Pišta Vig i Kašpar Bes. Protivno poteškoćama koje nam istavljaju pretpostavljeni i zajedno snjima žuti, za naš napredak postoje najbolji izgledi. Raditi ćemo požrtvovno i odlučno na korist svijui željezničara, a oni će taj rad znati ocijeniti time, što će pristupiti u naše redove.

V.

Zlatar-Bistrica.

Za 27. maja sazvani sastanak u Zlatar-Bistricu bio je posjećen izvan očekivanja dobro. Ne samo iz obližnjih stanica, već i iz udaljenih pridošao je lijep broj drugova, da se posavjetuje o svim važnim pitanjima i da čuje drugarsku riječ i uputu za daljnji uspješniji rad.

Sastanku je predsjedao drug Mikulec. O položaju željezničara i važnosti organizacije govorio je drug Kmet iz Zagreba. U svojem jedno-satnom govoru on je podvukao potrebu borbe za bolji život, a borbe se bez organizacije nemože voditi. Pružni nadglednici i šefovi su samo zato toliko nepravdni prema radnicima i službenicima, jer misle, da njih i onako nema tko uzeti u zaštitu. I nas zaista nema tko uzeti u zaštitu ako se ne uzmemo sami, a zato nam je potrebna organizacija.

Drugi govornik bio je drug Brlić, isto iz Zagreba. U odljem govoru on je obrazložio važnost radničkih povjerenika. Radnički povjerenici imaju dužnost, da izravnavaju sporove između poslodavca i radnika i da nastoje, da ne bude uvijek radnik taj, koji strada i trpi. Da bi u tom svojem važnom zadatku oni imali uspjeha, mora iza njih biti čvrsta sloga i organizacija, koju treba bezuvjetno stvoriti.

U daljnjoj raspravi učestvovalo je više drugova iz raznih stanica, koji

su iznosili mnoge žalbe na postupke sa njima. Tako im se produžuje radno vrijeme za 2 sata bez prekovremenog doplatka, ne daju im se dopusti, ne daje se zamjene pružnim stražarima, globe velike itd. Riješeno je, da se ima živo raditi na popravi toga stanja. Kako se pak uspjeh može imati samo ako postoji jaka organizacija, to je sastanak dao u zadatak drugovima Mikulcu, Vrančiću i Kuhu, da na jačanju organizacije svojski porade. Sastanak je zaključen sa apelom na sve drugove, da dodju u organizaciju.

Split.

Dugo iščekivani zbor naših željezničara održali smo u torak, 29. maja o. g. Održavan je u zbornici ovdješnje Radničke Komore, koja je bila dupkom puna drugova željezničara, koje nisu mogle zaplašiti nikakve prijetnje pretpostavljenih a još manje žutih dešperatera, koji su u zadnje vrijeme upravo pomahnitali, poduzimajući sve moguće, da naš razvoj spriječe.

Skupštini je predsjedao i lijepim riječima otvorio drug Ferić. Požrtvovnost u radu za organizaciju ovoga druga moramo naročito istaknuti.

O položaju željezničara i svrsi i ciljevima organizacije opširno je govorio drug Franja Dropučić, delegat iz Siska. U svojim razlaganjima on je opširno prikazao razvoj željezničarskog života od preokreta do danas, podvlačajući kod toga, da je položaj željezničara uvijek bio bolji samo onda kad su bili u klasnoj organizaciji, a pogoršavo se uvijek onda, kad su tu organizaciju napuštali. Naročito zadnjih 8 godina bijeda željezničara raste sve više, a to uslijed toga, jer su svoju organizaciju napuštali i jer se za svoj bolji život uopće nisu borili. Krivica za takav teški položaj u velikoj mjeri snose i tzv narodne željezničarske organizacije, koje su pod svoje okrilje zarobile oko 25 hiljada željezničara, za koje ali ništa ne rade osim što ih pljačkaju službenim ustezanjem članarine. Naprotiv, dokazano je, da čim su žuti više jačali tim je bijeda željezničara isto više rasla. To je jasan znak, da željezničari od takvih organizacija ne samo da nemaju koristi već i mnogo štete. Stoga ih moraju napustiti i svrstati se u redove svoje klasne organizacije, kojoj nije stalo do ničijeg nacionalizma, političkih i vjerskih razlika, već joj je sva djelatnost svedena na to, da legalnim i odlučnim sredstvima željezničarima pomogne. U radu za klasnu organizaciju mora se biti istrajan, odlučan i neustrašiv.

Ovaj govor druga Dropučića bio je srdačno pozdravljen. Posle njega razvila se lijepa rasprava, u kojoj je sudjelovalo više drugova iz Splita. Bilo je mnogo žalba na postupke pretpostavljenih, a naročito na šefa stanice. Stanbeno pitanje satire mnoge drugove, jer stanuju po 80 km udaljeno od Splita, pa ako se desi da usled toga zakasne u službu, kažnjavaju ih se drakonski. Kilometraža ne isplaćuje se redovito, godišnje odmore osoblje ne dobiva, za godinu 1926. odijela se nikako nije dobilo, a tko je primio dva komada ljetnjeg odijela u 1927. god., taj ne dobije ni pomoći za odijelo, ma da ta dva primljena predmeta ne vrijede ni 100 Din osoblju se oduzima zato 600 Din; oduzete su bunde, služba se vrši 24 i 24 sati, noćni doplatci se ne isplaćuju itd. Da je rasprava trajala cijelu noć, sa žalbama se nebi svršilo. Čovjek teško može vjerovati, da se ubogim željezničarima, koji svoju službu tako savjesno obavljaju i koja je i te koliko teška i odgovorna, mogu dešavati tolike nepravde.

Sve ovo je dokaz, da je kranje vrijeme, da se nešto učini pa da se ove nesnosne prilike počnu popravljati. Stvaranje i jačanje Ujedinjenog Saveza Željezničara Jugoslavije je najbolji put, kojim treba neustrašivo i odlučno ići. Neprestano kritikom toga stanja i zahtjevima, da se ono popravi, a imajući iza sebe jaku organizaciju, uspjeh je osiguran.

Prije svršetka ovog uspješnog zbora izvršen je izbor novog privremenog odbora podružnice, u koji su ušli drugovi: Pešo Filip, Ferić Ivan,

Tomić Ivan, Jukić Mato, Dević Filip, Tuvčić Nikola, Dujlo Paško, Taradja Jovo, Skočić Simo, Jaramas Nikola, Čulap Mirko, Kliškinć Jure i Rudić Mate. Ovim drugovima je zadatak, da rad na legaliziranju i ojačanju organizacije privedu kraju.

Knin.

30. maja posjetio nas je neočekivano drug Dropučić, delegat iz Siska. Zadovoljni radi pažnje koja nam se njegovim posjetom ukazala, organizovali smo odmah sastanak, kojem se odazvao lijep broj željezničara ove stanice. Nakon opširnog obrazloženja o važnosti i svrsi organizacije riješili smo, da na jačanju organizacije življe poradimo. Jasno je pokazano, da u životu stradaju samo oni, koji su neorganizovani i slabi, a to je veći dio nas, željezničara sa dalmatinskih pruga. Da se izbavimo iz bijede nužna, nam je snaga, a ona nam se pruža samo u klasnoj organizaciji, gdje smo svi jednaki i gdje nam je svima jedini cilj: **Borbom do boljeg života i slobode.**

Izbori radničkih povjerenika.

Naši uspjesi.

Sisak.

21. maja u 5 sati posle podne izvršeni su u našoj ložionici izbori radničkih povjerenika. Ovo su prvi izbori u koje je naša podružnica ulazila i kod kojih je postigla potpuni uspjeh. Žuti su muku mučili e nebi li postavili svoju listu i došli do nekog svojeg utjecaja, ali kako oni osim 2 priganjača u ovoj ložionici nikog drugog nemaju, to im je uopće bilo nemoguće istupiti. Ova nemoć žutih nam jasno dokazuje, da su oni ovdje kao organizacija potpuno beznačajni, a ako i ima nekog glasa od njih, to nije po njihovoj snazi, već po snazi pretpostavljene gospode, koja tu organizaciju u glavnom sačinjavaju.

Za radničke povjerenike jednoglasno su izabrani: Danijel Ormuž, Djuro Lasić, Drago Brodar, Djuro Pavlaković i Mirko Pajtner. Zamjenici: Ivan Gostić, Antun Pavlek, Ivan Malek, Matija Vipotnik i Stjepan Jakopčina.

Bjelovar.

Kod sekcije i u ložionici izvršili smo izbor radničkih povjerenika. Kod tih izbora nije se protivnik uopće pokazao uslijed čega je naša pobjeda više nego potpuna. Kod sekcije su izabrani drugovi Ivan Tesar, Ivan Baranja i Stjepan Pleskal kao redovni, a Stjepan Vlahović, Andro Ivković i Anton Petrakov kao zamjenici. U ložionici izabrani su Ivan Urek, Vilim Pintać, Franjo Piškorić i Valent Bednjačić kao redovni, te Mato Gomboc, Andro Biškup, Edo Kalhanz i Martin Košar kao zamjenici. Kod sekcije je izabran predsjednik drug Pleskal i tajnikom Baranja, a u ložionici predsjednikom drug Urek, a tajnikom Bednjačić.

U potpunoj pobjedi u izborima radničkih povjerenika vide svi radnici jedan lijep korak napred u obrani njihovih interesa. Kako pak radnički povjerenici mogu dati dobre rezultate samo tada ako iza njih stoji puna solidarnost radnika i čvrsta organizacija, to je s pravom za očekivati, da će kod sekcije kao i u ložionici broj organizovanih porasti.

Povjerenici kod sekcije izvršili su prvu intervenciju u zaštitu sekcijskih radnika, kojima se 8-satni radni dan krnji time, što im se određuje više posla nego ga mogu svršiti. Odredjuje im se 80 m čišćenje trave, što im je za 8 sati nemoguće svršiti i tako si radno vrijeme moraju sami produljiti, jer ako ne svrše, slijede šikane pa i otpust. Povjerenici su zatražili od sekcije, da ona stručnjački ispita, koliko se u 8 sati može očistiti trave i da se samo toliko odredi a ne više.

B.

Istupili iz nacionalne organizacije.

Do 5. juna priposlane su nam »Izjave« o istupu iz nacionalno-žute organizacije od slijedećih drugova:

Dokmanović Stevo, Cindrić Mijo, Nemet Ivan, Brozović Miko, Brozović Mijo, Brozović Jakov, Kosanović Jovo, Kirašić Filip, Bozović Žiga, Brozović Ivan, Kostelić Mate, Ivošević Petar, Blašković Mijo, Perić Tode, Galić Mijat, Božičević Jure, Pu-

II. Okrožni zlet DTE „Svoboda“, Studenci, dne 14. in 15. julija v Studencih.

Na plan za „Svobodo“!

Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Odbor.

škarić Antun, Puškarić Franjo, Brozović Petar, Perić Božo, Bakranin Mijo, Marnić Jure, Matijašić Jozo, Stipetić Miko, Majetić Ivan, Šilović Duje, Pauk Andrija, Radić Stjepan, Šimić Šime, Orelj Miloš, Dragičević Rudolf, Miroković Mile, Agbaba Marko, Kantić Nikola, Drobac Luka, Košek Pavao, Miroković Dane, Ivezic Dane, Kuša Luka, Orelj Petar, Šikić Mile, Dupor Djuro, Rigler Aloiz, Šikić Dane, Petar Stoisavljević, Kesić Dane, Orelj Marko, Djekić Petar, Šilović Ivan, Ivezic Marko, Utić Milan, Pantelić Nikola, Dobrić Rade, Pantelić Mile, Panjević Luka, Ivaniš Jerko, Vukelić Petar, Kostelić Antun, Krivokuća Nikola, Gledja Mirko, Grobac Petar, Panjević Dane, Stanisavljević Rade, Dragičević Jure i Tomo Pavlič.

Svi ovi drugovi istupili su iz žute organizacije sa mjesecom majem o. g. i od toga vremena otkazali i pravo ma kome, da im nasilno za to udruženje usteže članarinu. Ako će se to ipak dešavati, jer po svima znanim gospoda iz žute organizacije hotimično zatežu sa obavještima Direkciji i službenim jedinicima, u tom slučaju neka svi istupili drugovi zatraže povračaj službeno ustegnute članarine od tamošnjeg najbližeg blagajnika žute organizacije, koji je dužan, da ustegnuti novac povraća. Gdje takvog blagajnika nema, tamo neka se povračaj nasilno ustegnuto novca zatraži direktno od oblasne uprave žute organizacije. Svi gore istupili zatražili bi u tom slučaju povračaj novca od nacionalne organizacije u Zagrebu.

Upozorujemo sve drugove, da u ovom smislu postupe, jer od dana istupa iz organizacije ista nema više nikakva prava nasilno ustežati članarine.

Inspiciranje železnice.

Po daljšem času so imeli tudi slovenski železnice čast spoznati gospoda načelnika ministrove kontrole, polkovnika Popovića, ki ima, kakor je bilo iz njegovega manifesta razvidno, uvesti red in disciplino ne samo med železnice, ampak tudi med vagon, lokomotive in tračnice.

Za železnice je izdal oster ferman, v katerem grozi z odpustom iz službe, z nekim prekim sodom in izgnanstvom v »jugoslovensko« Sibirijo. Železnice, po pretežni večini neorganizirani ali pa včlanjeni v raznih nacionalnih in verskih ter kategorijskih organizacijah, so mirno pozrili vse te grožnje, zadovoljni, da se jih še nadalje pusti na železnici stradati. Ni pa mogel g. načelnik kontrole dopovedati lokomotivam in vagonom, da ne smejo skakati iz razbitih tirov; tudi proga se ne sme sama popraviti, pa če se ji še toliko dopoveduje, da »nema kredita za radno snagu«. Gospod inšpektor bi imel baje dosti potrebnega opravila v Bataniji, Brodu, zlasti pri gradnji drugega tira na progi proti Beogradu, vendar je prišel v Slovenijo, da končno enkrat s svojo navzočnostjo naredi red med nikdar zadovoljnimi slovenskimi železnice. Železnice so računali, da se bo sedaj spravilo na dnevni red vprašanje delavskega pravilnika, povišanja plač, pavšala za službeno obleko in nešteto za železnice važnih vprašanj.

Razpravljalo pa se je o vsem drugem, zlasti kako bi se dalo izhajati s premalimi krediti, kake posledice bi imela nadaljna redukcija delavstva. Gospod Popović se je nadalje zanimal, zakaj niso n. pr. srobe lepo pobeljene, ali je ta uradnica poročena ali še gospodična in slično...

Mi ugotavljamo, da take inspekcije ne bodo prinesle koristi ne železnice in ne železnice in da bodo naše železnice vedno bolj propadale, kljub vedno stopnjujoči militarizaciji, pa makar minister saobračaja uvede še nekaj novih svojih kontrol.

Osobje je danes popolnoma izmogoženo, oropano vseh starih pravic in dosledno dela uprava sedaj na to, da mu dnevno štiplje stran drobtinico za drobtinico, da bo nazadnje ostal ločen in gol izstradan skelet na cesti. Dnevno nove okrožnice, načrti o depolitizaciji, kaznovanju osobja, prevratitvi vseh bremen za bolniško blagajno na rame delavstva ne morejo in ne bodo dvignili produkcije in prinesli upravi manjkajočih milijonov. Nad delavstvom danes visi nevarnost, da bodo od 1. novembra 1928 dalje v vseh progovnih sekcijah zopet počivali dva dneva tedensko, v kurilnicah in delavnice se hoče še pred uveljavljenjem novega pravilnika vreči vse stare delavce na cesto, ne oziraje se ali dobe penzijo ali sploh nič, pri tem pa delo vedno bolj zaostaja in naša država se ima prav za prav zahvaliti inozemski konkurenci, ki ves izvozni promet dirigira okoli naše države, ker bi v izvozni sezoni naše razbite proge in nezadosten vozovni park ter izmogoženo in utrujeno osobje, ki osemurnega delavnika že davno več ne pozna, itak odpovedalo.

Kakor upravi ne bodo pomagale take inspekcije, kot jih vrši načelnik ministrove kontrole, tako pa osobju ne bo pomagalo terno višjimi, kritiziranje ali celo klečeplazenje pred višjimi.

Železnice imajo na razpolago le eno pravilno pot in sicer pot boja za pridobitev svojih pravic, za rešitev svojih rodbin, da si pribore človeku dostojno življenje in da istčasno korakajo v veliki proletarski armadi do osvoboditve izpod kapitalističnega jarma.

Nacionalni gospodi ni po volji...

Te dni je imela gospoda iz nacionalne organizacije v Splitu svoj kongres, kjer je zopet pokazala »odporno« moč svoje velike, 25.000 mož broječe, armade zvestih bojnikov.

Kako se ta armada ravno v Splitu, Kninu, Perušiću, Vrhovinah in Ogulinu krah, so dokaz neštete »izstopne« izjave iz zveze, katere dnevno dobiva naš savez. Kakor je lahko priti v zvezarsko organizacijo, kamor te navadno vpiše tvoj predpostavljeno, tako imaš nešteto sitnosti in težav, ako hočeš izstopiti in se včlaniti v edino razredno organizacijo. Tekom maja in prvih dni junija smo dobili skupno 312 takih izstopnih izjav in sedaj pa dobivamo ponovne pritožbe, da se jim kljub temu še vedno odteguje članarina za zvezo.

Kako se nacionalna organizacija boji za svoje članstvo in kake ukrepe mora zavzeti, da si obdrži svojo armado, sledi iz naslednjega oficijelnega članka zvezarjev, objavljenega v njih »Glasniku« dne 1. junija 1928:

Davljenik se i za penu hvata.

Poslednjih dana neki »Ujedinjeni Savez Železnice Jugoslavije« iz Zagreba, čiji ciljevi nemaju nikakve sličnosti sa pravcem i radom našeg udruženja, pokušava, da čudnovatim načinom ispisuje članove iz našeg, nacionalnog Udruženja i upisuje ih u taj njihov »Savez«. Kako su smer i delovanje toga »Saveza« dobro poznati svim železnicearima, nemamo potrebe to objašnjavati. Ali smatramo za dužnost, u interesu čuvanja s teškim mukama stvorenih tekovina i jedinstva svih železniceara, na ovo upozoriti sve naše Pododbore s preporukom, da o svakoj primećenoj akciji odmah izveste ovu Upravu. Ujedno molimo vse računске jedinice, kod kojih se vrši obustava članskog uloga, da ni jednog izjavo za istupanje iz članstva našeg Udruženja ne uzimaju u postupak, ako te izjave nisu redovnim putem preko ove Uprave prema odredbama naših Pravila sprovedene i propisno taksirane, po postojećem objašnjenju Generalne direkcije shodno T. Br. 1. zakona o taksama. Ovo molimo i radi toga što postoje pokušaji nekih kontra-organizacija, da putem falsifikovanih izjava ispisuje naše članove isključivo i cilju stvaranja raznih frakcija među železnicearima i da na taj način stvaraju zabunu među njima.

Skrećemo pažnju svih naših članova i železniceara uopšte na pojavu tih crvenih besposličara, koji se šunaju kroz pojedine českeve sa nekakvim gotovim izjavama, a koji će, kao obično, uskoro dolijati i ispaštati zaslužene grehe.

Torej, direkcijo kličemo na pomoč, da ne bi izbrisala njih članov, tudi ako za to pošljejo pismene izjave. Gospodje zvezarji! Res, »davljenik se i za penu hvata«; še ta izhod imate, ako hočete še en čas obdržati svoje podružnice v Bosni, Dalmaciji in Hrvatski. Preostanejo Vam še Mussolinijeve metode; kakor je on prisilil vse delavstvo, da se mora organizirati v fašističnih sindikatih, tako hočete sedaj Vi s pomočjo direkcij obdržati svojo moč nad železnicearji.

Razredna organizacija pa gre dosledno svojo začrtano pot naprej, dasi večkrat s številnimi žrtvami. Železnicearji spregledujejo in sami ocenjujejo delo razredno bojne organizacije ter raznih nacionalnih, direkcijskih organizacij. Železnicearji Vam danes obračajo hrbet in vstopajo v pravo razredno bojno armado — v Ujedinjeni savez železnicearjev.

Sodrugom v območju progovne sekcije Celje.

Volitve delavskih zaupnikov za progovno sekcijo Celje se vrše po nalogu inšpekcije dela v Mariboru šele v soboto, dne 23. junija 1928, in sicer ob 17. uri. Volilni odbor je zahteval, da bi se volitve vršile med 11. in 13. uro, na kar je pristala tudi progovna sekcija, a doslej še ni odgovora od inšpekcije dela.

Prvotno bi se imele volitve vršiti že dne 26. maja 1928, a ker je bila vložena le lista saveza železnicearjev, so bili kandidati na tej listi proglašeni za zaupnike, toda je inšpekcija dela to razveljavila na podlagi neke pritožbe in sicer ne da bi preje zaslišala volilni odbor (o tem se bomo z gosp. inšpektorjem že še pogovorili). Sedaj so določene volitve na neugoden čas, vendar tudi to ne bo nič pomagalo. Sodrug progovni delavci v Celju, Grobelnem, Rogatcu, Št. Jurju, Laškem in Velenju! V soboto, dne 23. junija 1928, se udeležite vsi korporativno volitev delavskih zaupnikov.

Glasovnica našega saveza je rdeča. Zato denite v kuverto le rdeči listek.

Volitve so strogo tajne (ter mora biti povsod na razpolago lokal, kjer boš lahko izpolnil glasovno kuverto, ne da bi te kdo videl. Štetje glasov se bo vršilo le pri glavnem volilnem odboru).

Kako bodem volil? Vsak delavec dobi v roke glasovno kuverto in dve glasovnici (ako sta dve listi) ter gre v sobo, ki je za volitve določena in tam dne našo glasovnico v kuverto in jo zapre, drugo glasovnico pa vrže proč oziroma uniči. Nato pride ven in odda kuverto komisiji, ki jo takoj vrže med ostale kuverte.

Sodrug! Volitev se morate obvezno udeležiti vsi!

Z oddajo naše glasovnice se izjavite za boj:

proti redukciji delavstva in delav. plač, proti šikaniranju in kaznovanju, proti uklenjenju že pridobljenih pravic, za osemurni delavnik, za bolniško, nezgodno in starostno zavarovanje, za boljše bodočnost svojo in svoje družine, za razredno jedinstvo železnicearjev in delavskega razreda.

Tovarišu vlakospremniku iz Jesenic.

V Jugoslovenskem železnicearju št. 3, od 2. maja t. l. se je eden dopisnik iz krogov tamošnjih stanovskih tovarišev od vlakospremnikov zaletel v Savezarjeve vlakospremnike, češ, da smo na naši konferenci dne 19. aprila t. l., na katero so bili tudi oblastni odbori Prometne zveze, kakor tudi UJNZB vabljeni, da pošljejo svoje delegate, najvažnejšo točko razpravljali radi vlaka št. 1 in 2.

Savezarji niso zato sklicali konferenco, da bi vlake razdeljevali ali jemali, ker za to je pač tu gospodar, da svojim uslužbencem delo razdeli in uslužbenci pa, kateri svoje delovne moči prodajajo, se zavedajo, da za svoje delo svoje pravo zahtevajo.

Da bodeš znal, dragi pisec, da je bila glavna točka šurni delavnik in turnusji. Da se je tudi od štrebarjev debatiralo, kateri za vsako ceno svoje delo prodajajo, je samoobsebi umevno, zlasti od onih, ki osemurnika ne poznajo.

Ta pisec je s svojo štrebarsko glavico vse povedal in izdal, da mu je vlak št. 1 in 2 več kot njegovo življenje; rajši umre v službenem vozu od prenaporne službe, tudi raje gre pred disciplinar, kakor pa da bi se združil z ostalimi tovariši in se boril za šurni delovnik. Brez vednosti drugih hoditi na direkcijo in prodajati vse ostale tovariše za 40 odstotkov dela samo, da se jim vlak št. 1 in 2 dodeli. To, dragi pisec, bi moral napisati, da nisi v interesu jeseniškega vlakospremnega osobja delal, ko si hodil po direkciji samo zato, da si vlak št. 1 in 2 Ljubljancanom odvzel, to nisi napisal. Drugača pa nimaš pravice pisati, ker nisi v imenu celokupnega jeseniškega vlakospremnega osobja hodil po direkciji.

Ako za štrebarja ni sramota, da za 40 odstotkov dela prodaja vlakospremno osobje in se skriva po direkcijskih kotih, da bi jih nihče ne opazil, da se borijo proti delavstvu, katero se s tako težko bori za šurni delavnik, potem, dragi pisec, pač ne veš, kaj je sramota.

Ako savezarji javno napišejo v svojem listu to, kar zahtevajo, je pa to pri tebi sramota.

Dragi pisec! Ako bi se bil ti vsaj preje prepričal pri svojih stanovskih tovariših v Ljubljani, pa bi bil zvedel, da tudi tvoji stanovski tovariši zahtevajo vl. 1 in 2. Boš pač moral pri svojih stanovskih tovariših najprej red napraviti, potem šele pridi k savezarjem z naveti.

Dragi pisec, daj ti nam Ljubljancanom in Mariborčanom razložiti, ali je Ljubljana in Maribor ekspozitura vlakospremnega osobja ali so ostali kraji, kjer mora Ljubljana in Maribor s svojim staležem osobja kriti manjkajoče vlakospremno osobje. Mi bi ti bili zelo hvaležni za to pojasnilo. Po tvojem, dragi pisec, bodo morale direkcije v Jugoslaviji vso vlakospremno osobje na meje prestaviti.

Jaz pa pravim, kot ostali naši vlakospremniki, brzovlaka imata žzhodno in končno postajo Jesenice-Planina it. m., ker v signalnem pravilniku tako pisano stoji. Ali je to tiskovna pomota, se moraš tudi na direkciji informirati, dragi pisec, da ga ne boš drugič tako polomil. Na koncu si še napisal, da se ti čudno zdi, da savezarjem ni znano, kje da je vaš oblastni odbor. Dragi pisec, pa kako vendar naj to vemo, če praviš, da je Jesenice končna in pa začeta postaja, potem vendar tudi tja sliši oblastni odbor.

Savezar.

Strokovni vestnik.

Vozne ugodnosti za osobje delavnic.

Generalna direkcija je izdala pod br. 39293/28 od 28. maja 1928 sledeči odlok:

»Rešenjem g. Generalnog direktora od 26. o. m. pod gornjim brojem odlučeno je, da od 1. juna o. g. pa u buduće osoblju železničkih radionica sve povlastice predviđene pravilnikom o upustvima o bezplatnoj i povlašćenoj vožnji izdaju oblasne železničke direkcije na čijoj se teritoriji dotična uprava železničke radionice nalazi.«

S tem je rešeno vprašanje izdajanja vozovnic za delavnice, ki se je vlekle skozi celo leto. Odslej izdajajo vozovnice za delavnice Maribor in Ptuj pri direkciji v Ljubljani, za delavnice Sarajevo in Sarajevu in za Zagreb v Zagrebu.

Rang za vlakospremno osobje je izdala ljubljanska direkcija z veljavnostjo od 1. maja 1928. Kdor se čuti pri uvrstitvi prizadetega, naj vložijo pritožbo službenim potom.

Kaj je za rentniki? Že svoječasno smo opetovano poročali o naravnost nečutenem postopanju ministristva saobračaja, ki se ni pobegnilo za izplačilo rent onim rentnikom, ki so imeli nezgodo pred 1. julijem 1922, temveč je jednostavno to prepustilo središnjemu uredu za zavarovanje delavcev. Nato je ministristvo izjavilo, da bo s 1. junijem 1928 prevzelo izplačilo rent. Ko pa je potekel

april in maj ter se ministristvo še ni zganilo, je središnji ured s 1. junijem 1928 definitivno ustavil izplačilo rent. Savez je takoj vložil predstavitve na merodajna mesta z zahtevo, da ministristvo rente za junij čimprej nakaže.

Obvezno članstvo pri nabaviljačkih zadrukah. Na osnovi pooblastila v finančnem zakonu je ministristvo spremenilo uredbo o nabaviljačkih zadrukah tako, da uvaja za vse državne nameštence obvezno plačevanje prispevka za nabaviljačke zadruge.

S to uredbo se bomo obširneje pečali prihodnjič, že danes pa proti takemu nasilnemu včlanjenju v razne zadruge, kjer odločuje le visoka birokracija in nima delavstvo nikake besede, odločno protestiramo.

Udarec za udarcem.

Z novim finančnim zakonom za leto 1928/29 so bili občutno udarjeni nastavljenici, katerim se je zelo zvišal davek.

Istčasno pa je stopil v veljavo tudi novi budžet ministristva saobračaja, v katerem so postavke za delavske plače zelo zmanjšane, tako da ponekod manjka kredita kar za dva meseca. Ni pa bilo to zadosti upravi, ampak je udarila delavstvo še na drugi način. Težke milijone že dolguje ministristvo bolniški blagajni na račun aliquotnega dela prispevkov. Letos je dan v proračun državnih prispevkov za nastavlence in pisarniško pomožno osobje, ni pa predviden nikak kredit kot prispevek ministristva za delavsko osobje v bolniško blagajno.

Tu je ministristvo saobračaja jednostavno odredilo, da naj se državni prispevek za bolniško blagajno za delavsko osobje zaračuna na konto kreditov za delavske plače. S. Petean je pravočasno v parlamentu opozoril na to veliko krivico in zahteval pravo tega, a naletel je na gluha ušesa — vladna večina, radikali in klerikalci (ti največji prijatelji delavcev) so glasovali za proračun kot tak in s tem zadali delavstvu nov težak udarec. Že itak je grozila vsled premalih kreditov redukcija plač in delavstva oziroma pošiljanje na brezplačen dopust, sedaj naj se pa še od teh že itak premalih kreditov samo v Ljubljanski direkciji porabi nad 2 in pol milijona dinarjev stran, da se bo iz tega plačal državni prispevek v bolniško blagajno.

Tako je ministristvo saobračaja enostavno vse izdatke in bremena v bolniški blagajni prevajalo na ramena delavstva, ki je že itak popolnoma izmogoženo in nima niti najskromnejših sredstev za preživljanje. Centralni upravni odbor do danes še ni našel pota, kako iztirjati od države dolžne zneske, da bi se naredila remediura v bolniški blagajni. Vse to mora imeti delavstvo vedno pred očmi, zlasti pa začetkom prihodnjega leta, ko se bodo zopet vršile volitve v bolniško blagajno.

Iz centralne uprave.

Pravica do podpore, posmrtnine in pravovarstva. Kdor je v zaostanku s članarino za dva meseca, nima pravice do podpor, posmrtnine in pravovarstva. Kakor zahteva vsak član redno podelitev ugodnosti, tako zahteva organizacija od člana redno plačevanje prispevkov.

Uradne ure v centrali so sicer dnevno od 9. do 12. ure in popoldne od 14. do 18. ure. Kdor želi govoriti s centralnim tajnikom s. Stankotom, naj pride na centralo le ob torkih in četrtekih dopoldne ali popoldne, ali pa vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu dopoldne.

Obračune je poslati redno mesečno do 20. tega.

Nova podružnica se je ustanovila v Ogulinu.

Drugovima iz Hrvatske, Dalmacije, Bosne i Srbije na znanje. Obzirom na porast naše organizacije u Hrvatskoj, Dalmaciji i Bosni (osnovani su novi pododbori Sarajevo II, Čatiji, Split, Ogulin, Perušić, Zlatar Bistrica itd.) je izvršni odbor U.S.Z.J. zaključio, da začne izdavati »Ujedinjenog železniceara« i u hrvatskom jeziku dva put mesečno. Dopise nam šaljite redovno do 5. i 20. svakog mjeseca.

Vsem podružnicam v ljubljanski in mariborski oblasti. V teku meseca julija se bodo izvršili v vseh podružnicah izredni občni zbori z dnevnim redom »Sprememba pravil«. Vsa navodila dobite v kratkem. Prvi redni občni zbori po novih pravilih pa se bodo vršili v februarju in marcu 1929.

Podružnice pozor! Centrala ima na razpolago sledeče knjige: a) Slovenske: Studija o stanovanjskem vprašanju, Pravilnik o bratovskih skladnicah, Pravila delavske zbornice. b) Hrvatske: Treći Kongres radničkih Komora, Drugi Kongres radničkih Komora. c) V cirilici: Nauka o sindikatima. Podružnice, ki žele katero od teh knjig, naj to sporoče centrali, ki jih dostavi brezplačno.

Centralna uprava USZJ.

Gospodu načelniku občega odeljenja direkcije drž. žel. Ljubljana.

Direkcija že dalje časa obravnava neko afero v območju progovnih mojstrov v Borovnici. Bile so zaslišane že razne priče. Do danes pa še niso bile zaslišane priče, ki jih je dal prizadeti delavec, da dokaže istinitost navedb glede porabe materiala, manipulacij pri oddaji lesa iz železniškega sveta, porabi cementa, barv in ostalega.

Pričakujemo, da se ta preiskava pospeši in se da pričam možnost povedati na zapisnik marsikatero zelo zanimivo stvar.

Opazovalci.